

Đảng Nhân dân Hành động Xin-ga-po và mối quan hệ với Nhà nước

TRƯƠNG HỒ HẢI*

Có lịch sử lập quốc gần 50 năm, Xin-ga-po là một đảo quốc đa sắc tộc, một quốc gia “đặc biệt” theo đúng nghĩa. Một đất nước hầu như không có tài nguyên, với xuất phát điểm là thuộc địa nghèo nàn, nhưng đã có sự phát triển thần kỳ, trở thành biểu tượng của một chính phủ năng động, hoạt động hiệu quả, xã hội phát triển, nhân văn. Để đạt được những thành tựu đó, một phần không nhỏ là nhờ sự lãnh đạo của Đảng Hành động nhân dân Xin-ga-po (PAP) và người sáng lập Đảng là cố Thủ tướng Lý Quang Diệu.

Đảng Nhân dân Hành động Xin-ga-po và hệ thống chính trị ở Xin-ga-po

Đảng Nhân dân Hành động Xin-ga-po (PAP) được thành lập ngày 21-11-1954, là một liên minh chính trị giữa các lãnh đạo công đoàn cánh tả và một nhóm trí thức Xin-ga-po từng học ở Vương quốc Anh. Khẩu hiệu của PAP là “chân thành đoàn kết, nhất trí hành động” với tôn chỉ “xúc tiến phúc lợi nhà nước và hạnh phúc của nhân dân”⁽¹⁾.

Ban Chấp hành Trung ương PAP gồm 18 thành viên do Tổng Bí thư đứng đầu, trong đó 12 thành viên do các đảng viên cốt cán bầu ra tại đại hội đảng viên được tổ chức 2 năm một lần, 6 thành viên còn lại được chỉ định (những người này do các đảng viên cốt cán giới thiệu). Đảng viên cốt cán là những người được lựa

chọn bởi đa số phiếu trong Ban Chấp hành Trung ương. Đây là những người có thể coi là tinh hoa chính trị của Xin-ga-po, những người sẽ xây dựng nên chủ trương, chính sách của PAP. Hiện nay, PAP có khoảng trên 3 vạn đảng viên, nhưng chỉ có khoảng 1.000 đảng viên cốt cán.

Xin-ga-po là một nước cộng hòa nghị viện dựa theo mô hình dân chủ nghị viện của Anh. Hệ thống chính trị Xin-ga-po hoạt động dựa trên nguyên tắc đa đảng, nhưng gần giống với chế độ dân chủ một đảng cầm quyền vì kể từ khi giành được độc lập đến nay, PAP liên tục cầm quyền. Xin-ga-po hiện có 24 đảng đăng ký hoạt động chính thức⁽²⁾, nhưng ngoài đảng cầm quyền PAP, chỉ có ba đảng có hoạt động đáng kể là: Đảng

Lao động (WP), Đảng Dân chủ Xin-ga-po (SDP) và Liên minh Dân chủ Xin-ga-po (SDA).

Tổ chức bộ máy nhà nước Xin-ga-po bao gồm: Tổng thống được bầu theo thể thức phổ thông đầu phiếu và có nhiệm kỳ 6 năm, được tư vấn bởi Hội đồng Cố vấn Tổng thống (CPA). Trong một số vấn đề, Tổng thống phải tham khảo ý kiến của CPA. Sau khi được bầu, Tổng thống rời

* PGS, TS, Phó Viện trưởng Viện Nhà nước và pháp luật, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh

(1) Website chính thức PAP: <https://www.pap.org.sg>, “Our mission: “To build a fair and just society where the benefits of progress are widely to all”

(2) <http://www.singapore-elections.com/political-parties.html>

chính đảng của mình, trở thành không đảng phái.

Khi kết quả bầu cử Quốc hội được công bố chính thức, Tổng thống sẽ bổ nhiệm người đứng đầu của đảng hoặc của một liên minh chính trị giành đa số ghế trong Quốc hội làm thủ tướng và bổ nhiệm các bộ trưởng thành viên nội các theo đề nghị của Thủ tướng. Nội các chịu trách nhiệm trước Quốc hội về mọi chính sách của Chính phủ và quản lý công việc quốc gia.

Quốc hội Xin-ga-po là đơn viện và có 94 nghị sĩ, nhưng chỉ có 84 ghế được bầu trực tiếp, số còn lại được lựa chọn hoặc chỉ định. Quốc hội có nhiệm kỳ là 5 năm, nhưng có thể bị giải tán trước thời hạn. Trong trường hợp đó, bầu cử sẽ được tổ chức trong vòng 3 tháng kể từ ngày Quốc hội tuyên bố giải tán.

Trong cơ quan tư pháp, quyền lực tư pháp được thực thi thông qua Bộ Luật pháp và hệ thống tòa án. Hệ thống toàn án gồm: Tòa án Tối cao và các Tòa án trực thuộc. Trong Tòa án Tối cao có Tòa Đại hình và Tòa Phúc thẩm. Chánh án Tòa án Tối cao do Tổng thống bổ nhiệm sau khi tham vấn Thủ tướng. Các thẩm phán cũng do Tổng thống bổ nhiệm trên cơ sở tham vấn Thủ tướng và Chánh án Tòa án Tối cao.

Cách thức PAP cầm quyền lãnh đạo đất nước

Thứ nhất, giữ nghiêm túc kỷ luật trong nội bộ Đảng.

Cố Thủ tướng Lý Quang Diệu là một trong những người sáng lập PAP. Trong suốt 50 năm qua, PAP liên tục là đảng duy nhất cầm quyền ở Xin-ga-po. Dưới sự lãnh đạo của PAP, Xin-ga-po đã trở thành một quốc gia hùng mạnh về kinh tế, một trung tâm tài chính và công nghệ cao lớn nhất khu vực, một xã hội hiện đại - văn minh, một địa điểm an toàn và hấp dẫn các nhà đầu tư, đồng thời là nơi đáng sống bậc nhất trên thế giới. Xin-ga-po về cơ bản đã hiện thực hóa thành công tham vọng xây dựng "một nền kinh tế hiện đại hội nhập hoàn toàn vào hệ thống sản xuất toàn cầu, khai thác vị trí chiến lược và lao động tay nghề cao để duy trì vị trí hàng đầu trong sản xuất và dịch vụ". GDP bình quân đầu người trong năm 2014 đạt 60.410 USD, cao hàng đầu thế giới.

Đảng viên phải là người tự giác, giữ gìn đạo đức, trật tự kỷ cương pháp luật, gương mẫu trong mọi hành vi, đạo đức trong sáng, liêm khiết, được quần chúng tín nhiệm. PAP quy định cụ thể những gì đảng viên không được làm, đặc biệt không được lạm dụng chức quyền để mưu lợi cá nhân hay cho người thân. Trong bộ máy nhà nước của Xin-ga-po do PAP lãnh đạo hiện nay - kể từ các nhà chính trị cho đến các chức công chức - không hề có "chạy chức, chạy quyền, chạy án, chạy lợi" và không có cán bộ, đặc biệt ở cấp quyết định, thiếu năng lực hay trốn tránh trách nhiệm⁽³⁾.

Đảng viên phải coi trọng uy tín, danh dự của PAP,

trung thành với mục tiêu độc lập, phồn vinh của đất nước, thừa nhận và thực hiện các chủ trương, chính sách, nguyên tắc của PAP, và tự chịu trách nhiệm về những hành động của mình. PAP kiên quyết không bảo vệ, bao che cho đảng viên vi phạm pháp luật và đạo đức (kể cả Thủ tướng), "các quan chức cao cấp của Đảng Hành động Nhân dân, các quan chức của Chính phủ, bất luận chức vụ cao thấp, đều bình đẳng trước pháp luật và ai phá hoại danh dự của Đảng sẽ bị xử phạt thích đáng".

Thứ hai, có đường lối lãnh đạo đúng đắn, có chiến lược phát triển kinh tế - xã hội phù hợp và tổ chức thực hiện tốt. Chỉ sau vài chục năm lãnh đạo, PAP đã đưa Xin-ga-po trở thành một trong những nước giàu có và văn minh hàng đầu thế giới. Luôn đặt lợi ích của dân tộc lên hàng đầu, một lòng phục vụ nhân dân, với đội ngũ đảng viên ưu tú, bộ máy lãnh đạo trong sạch và hiệu quả, PAP luôn giành được sự tín nhiệm và ủng hộ cao của nhân dân Xin-ga-po từ khi độc lập cho tới nay.

Thứ ba, coi trọng vai trò nêu gương của đảng viên để tuyên truyền cho Đảng. PAP không thực hiện công tác tuyên truyền công khai, rầm

(3) Dẫn theo: Thông tin giới thiệu về Xin-ga-po và quan hệ với Việt Nam, tài liệu của Đại sứ quán Việt Nam tại Xin-ga-po

rộ trên các phương tiện truyền thông, không sử dụng bộ máy quyền lực nhà nước, không yêu cầu Quốc hội, Chính phủ hoặc bất cứ ai phải chấp hành đường lối chính sách, nghị quyết của mình, không có bộ máy song hành với bộ máy nhà nước. Có thể nói, PAP như một đảng "vô hình". Tuy nhiên, việc tuyên truyền của PAP lại rất hiệu quả bởi các đảng viên của PAP luôn ý thức được trách nhiệm đảng viên của mình, hòa mình vào xã hội, thông qua tấm gương và những hành động cụ thể của mình để tuyên truyền, tạo uy tín cho PAP.

Thứ tư, luôn coi trọng yếu tố con người, trọng dụng nhân tài. PAP đặc biệt chú trọng chất lượng đảng viên, những người thuộc lớp tinh hoa của dân tộc, đặc biệt xuất sắc trong xã hội và đã thành đạt ở một lĩnh vực nào đó. PAP trân trọng những người hay có ý kiến phản biện, phê bình PAP với tinh thần và thái độ xây dựng. Cách làm này của PAP đã thu hút hầu hết nhân tài trong xã hội, giữ được sự ủng hộ của đa số người dân.

Thứ năm, luôn bảo đảm người nắm quyền lực phải là người trong sạch, tài đức ưu tú của xã hội, không để bất người lãnh đạo theo bất kỳ tiêu chuẩn nào khác⁽⁴⁾. Các thể hệ lãnh đạo PAP đều từng học ở nước ngoài, có trình độ học vấn cao và am hiểu về kinh tế, thông thạo kiến thức lãnh đạo xã hội dân chủ và pháp trị. Các nghị sĩ, bộ

trưởng thuộc PAP đều là những người có năng lực, liêm khiết, gương mẫu, tận tụy với công việc, sâu sát quần chúng. Hằng tháng, họ phải đi tiếp xúc cử tri theo phương thức tự đến gặp cử tri, ghi nhận và yêu cầu Chính phủ giải quyết các vấn đề do cử tri nêu lên.

Người lãnh đạo của PAP cần phải nắm rõ những vấn đề trong phạm vi trách nhiệm của mình, có khả năng phân tích, đánh giá tình hình và đưa ra được những quyết định và sách lược đúng đắn, kịp thời. Họ cũng là những người biết nhìn xa, trông rộng, quan tâm tới việc đào tạo và phát triển những thế hệ nhân tài kế tiếp.

Thứ sáu, thực hiện tốt công tác quần chúng. PAP giữ quan hệ tốt với các đảng đối lập chứ không có xung đột lợi ích. PAP cũng có quan hệ với Tổng Công đoàn toàn quốc và các tổ chức sắc tộc, thương mại và công nghiệp. PAP lập ra một số đoàn thể quần chúng của đảng, như Hội Phụ nữ, Đoàn Thanh niên, Hiệp hội nhân dân nhằm chuyển hoá các chủ trương, chính sách của Đảng thành hành động của người dân. Nhờ vậy, PAP thực hiện được việc kiểm soát chính trị và mức độ ủng hộ của người dân. Qua đó, duy trì được ổn định chính trị để phát triển kinh tế, nâng cao uy tín của Đảng, thúc đẩy sự đoàn kết các thành phần trong xã hội.

Thứ bảy, tổ chức và hoạt động đơn giản, hiệu quả. PAP được tổ chức khá chặt chẽ với

hai cấp rất hiệu quả. Ở cấp lãnh đạo cao là Ban Chấp hành Trung ương với các thành viên đều là đại biểu Quốc hội và Bộ trưởng, những đảng viên trong sạch, có tầm nhìn và khả năng lãnh đạo. Ở cấp cơ sở là các chi bộ với những đảng viên tận tụy gần bó với người dân, luôn sâu sát tình hình của người dân⁽⁵⁾. Quy mô PAP không lớn và bình thường không công bố số lượng đảng viên. Đảng viên chia làm hai loại: đảng viên thường và đảng viên cốt cán, mỗi loại đều có thời gian dự bị. Đảng viên cốt cán được xét duyệt bởi Ban Chấp hành Trung ương, sau đó những đảng viên này lại được quyền bầu Ban Chấp hành Trung ương. Các đại biểu Quốc hội là đảng viên cốt cán được quyền bầu Thủ tướng và các Bộ trưởng trong Chính phủ. Số lượng đảng viên cốt cán rất ít, đều thuộc tầng lớp tinh hoa chính trị.

Thứ tám, vai trò cá nhân của lãnh tụ⁽⁶⁾. Điều này thể hiện ở việc đưa ra những quyết định táo bạo và sáng suốt ở những thời điểm sống còn, như quyết định tách

(4) Website chính thức PAP: <https://www.pap.org.sg>, Core values: "Honest: the party must remain clean, incorruptible, above board and transparent, and lead with integrity"

(5), (6) Dẫn theo: *Thông tin giới thiệu về Xin-ga-po và quan hệ với Việt Nam*, tài liệu của Đại sứ quán Việt Nam tại Xin-ga-po

khỏi Ma-lai-xi-a, quyết định lựa chọn con đường phát triển, xây dựng hệ thống chính trị, hình thành chính sách đối ngoại, tự chủ và hội nhập, quyết định sử dụng tiếng Anh... Vai trò lãnh tụ cá nhân ở đây không dẫn đến võ đoán, thiên cận, không thủ tiêu trách nhiệm cá nhân. Người lãnh đạo thể hiện quyền quyết đoán của mình trên cơ sở lắng nghe ý kiến của các cộng sự. Ngược lại, các cộng sự bày tỏ ý kiến của riêng mình đôi khi mâu thuẫn với ý đồ của lãnh tụ, đồng thời tự chịu trách nhiệm trong lĩnh vực được giao.

Thứ chín, không để xảy ra tham nhũng, suy thoái. Để làm được điều này, PAP luôn tiếp nhận sự giám sát chế ước quyền lực từ các đảng đối lập, đặc biệt là nhân dân, những người dùng lá phiếu của mình để lựa chọn đảng cầm quyền. Đây là một thách thức đòi hỏi PAP phải luôn giữ trong sạch, liêm khiết. Ngoài ra, Nhà nước còn thành lập cơ quan chống tham nhũng và ban hành Luật Phòng, chống tham nhũng. Đồng thời, PAP chủ trương trả lương cao cho các chức vụ lãnh đạo để họ yên tâm làm việc, không phải lo làm việc tìm thêm nguồn thu nhập.

Mối quan hệ giữa Đảng Nhân dân hành động Xin-ga-po với Nhà nước

Thực tế ở Xin-ga-po, PAP nắm cả ba nhánh quyền lực lập pháp, hành pháp và tư

pháp, từ đó có sự hậu thuẫn chắc chắn từ tất cả các thể chế này để lãnh đạo đất nước. Về mặt nhân sự, thành viên của Ban Chấp hành Trung ương cũng chính là những người sẽ tham gia nội các. Ban Chấp hành Trung ương và nội các chính phủ trên thực tế không có sự phân biệt rõ ràng. Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương chỉ tồn tại trên danh nghĩa, còn quyền lực thực sự nằm trong tay Tổng Bí thư, người sẽ trở thành Thủ tướng. Hầu hết các ủy viên Ban Chấp hành Trung ương sẽ là thành viên của nội các. Thủ tướng và Chính phủ nắm quyền điều hành công việc quốc gia và chịu trách nhiệm trước Quốc hội. Tổng thống chủ yếu là đại diện quốc gia về mặt ngoại giao và là biểu tượng của sự thống nhất quốc gia. Quốc hội xây dựng luật và giám sát Chính phủ theo những điều Hiến pháp quy định. Đại biểu Quốc hội có thể chất vấn Chính phủ về mọi chính sách và biện pháp do Chính phủ đưa ra. Cách thức tổ chức bộ máy nhà nước này cho phép tránh được sự chồng chéo, chống chéo và tập trung quyền lực, trách nhiệm vào Thủ tướng và Chính phủ.

Về mặt hoạt động, PAP không có bộ máy song hành với Chính phủ. Việc thực hiện các chương trình của Chính phủ cũng chính là thực hiện Cương lĩnh tranh cử của PAP. Mối quan hệ giữa PAP và Nhà nước được thực hiện thường

xuyên và trong mọi điều kiện thông qua các bí thư được hưởng lương chuyên nghiệp. PAP lãnh đạo đất nước thông qua những đảng viên nắm giữ các trọng trách trong bộ máy nhà nước, từ đó thể chế hoá hoạt động của mình trong bộ máy nhà nước và Quốc hội, tuyên truyền tư tưởng của Đảng, làm công tác quần chúng, xây dựng cơ sở chính trị, tài chính, vận động bầu cử và thực hiện các đường lối, chính sách của mình.

Tuy PAP không có bộ máy song hành với chính quyền, nhưng lại có cơ cấu hai cấp rất hiệu quả. Ở cấp lãnh đạo là những đảng viên trong sạch có tầm nhìn và có khả năng lãnh đạo. Ở cấp cơ sở là những đảng viên tận tụy gắn bó với người dân, luôn sâu sát, chuyển tải những tâm tư, nguyện vọng và yêu cầu của người dân đến Chính phủ. Các đảng viên nắm trọng trách, kể từ nghị sĩ trở lên, hằng tháng đều phải đi tiếp xúc cử tri ở khu vực bầu cử của mình. Hoạt động của Chính phủ cũng chính là hoạt động của PAP, nên có thể thấy việc phát triển quốc gia hoàn toàn theo quan điểm và đường lối của PAP. Và như vậy, thông qua bộ máy chính quyền, thông qua đội ngũ đảng viên, PAP lãnh đạo mọi hoạt động của xã hội, của chính quyền. Điều đó cho thấy, trên thực tế, PAP thực sự lãnh đạo đất nước tuy không có bộ máy riêng và không thể hiện công khai sự lãnh đạo của mình ■